

TÁRCA.

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1915. ÉV HARMADIK NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga az elmúlt negyedévben kötelespéldányokban 2209 drb nyomtatvánnyal, ajándék útján 128 drb, vétel útján 132 drb, áttétel útján 2 drb, összesen 2471 drb nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül kötelespéldányok címén beérkezett: alapszabály 115 drb, falragasz 879 drb, gyászjelentés 1551 drb, zárszámadás 595 drb, színlap 723 drb, hivatalos irat 53 drb, műsor 45 drb, perirat 3 drb, különféle 329 drb, összesen 4293 drb apró nyomtatvány. Vásárlásokra 2044 korona 93 fillért, 91 márka 5 pfenniget fordítottunk.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a nyomtatványi osztály anyagát: Bayerische Hof- u. Staatsbibliothek, München; Budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár; «Concordia»-Verein, Wien; CSEKEY István, Kecskemét (2 drb); DABROWSKI János, Krakó (2 drb); DARVAS Vilmos (2 drb); Dunamelléki ref. egyházkerület (2 drb); FABÓ Bertalan; FLEISCHL Pál; FRANKÓI Vilmos (2 drb); FUCHS Gyula; HACKER Ervin, Pozsony; Handelsministerium, Wien; HEGEDŰS István; KEMÉNY Lajos, Kassa; Kongl. Universitetsbibliothek, Uppsala; KRECSÁNYI Ignác; Kungl. bibliothek, Stockholm; Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság (2 drb); M. kir. központi statisztikai hivatal (5 drb); Magyar Közgazdasági Társaság; Magyar Tudományos Akadémia (5 drb); MELICH János; NAGY Gyula (5 drb); Orsz. állatvédő-egyesület; Orsz. statisztikai hivatal, Zagreb (58 drb); PERLEP Antalné, Graz; PETRIK Géza; özv. RÁTH Györgyné; Rendőrfőkapitányság; SEBESTYÉN Gyula; SÓLYOM Jenő; Stefánia szegénygyermek-kórház-egyesület; SUPKA Géza (5 drb); SZABÓ Ervin (2 drb); br. SZALAY Imre (4 drb); Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy; Towarzystwo przyjaciół nauk Posenkie; Tud. egyetem tanácsa (3 drb); UGRON István, Wien; Vallás- és köz-

oktatásügyi miniszterium; Veszprém vármegyei múzeum-bizottság, Veszprém.

A vásárolt könyvek közt említésre méltó szerzemények: 1. Kincs tartocska, 1627. (GRAGGER Róbert dr.-tól 400 kor.-ért); 2. Manuale parochorum. Nagyszombat, 1675. (GILLHOFER és RANSCHBURG cégtől 30 kor.-ért.)

A könyvtár helyiségében az elmúlt negyedévben 2652 egyén 7929 kötet nyomtatványt használt, kölcsön útján pedig 404 egyén 1080 kötet vitt ki házi használatra.

A lefolyt negyedévben 613 művet osztályoztunk s ezekről 752 cédula készült. Kötés alá 531 művet küldtünk 773 kötetben.

A kötelespéldányok átvételére berendezett helyiségbe 752 drb csomag érkezett, ugyaninnen 486 reklamációt és 1537 levelet expedáltak.

Az 1897: XVI. t.-cikk intézkedései ellen vétő nyomdatulajdonosokkal szemben peres eljárást egy esetben sem indítottunk.

II.

A *hirlaptár* az 1915. év harmadik negyedében kötelespéldányok útján 98 évfolyam 32.904 számával gyarapodott (ebből 5 évf., 5353 szám a törvényszabta kimutatás nélkül, számonként érkezett); ajándék útján 2 évf. 2867 számával, mindössze tehát 100 évf. 35.771 számával.

Ebből ajándék: SZENTKIRÁLYI Lajostól mintegy 2000 különféle hirlapszám (többnyire a 80-as évekből), továbbá az ezelőtti évnegyedek adományainak rendszeres folytatása, s KEMÉNY Lajostól a «Kassa-Eperjesi Értesítő» egy részlete 1844-ből.

Az évnegyed folyamán 349 olvasó 702 hirlapnak 984 évfolyamát 1265 kötetben használta, ebből házon kívül 26 olvasó 43 hirlapnak 93 évfolyamát 95 kötetben. A Szentkirályi-utcai raktárból s oda vissza 84 kötetet kellett e végett szállítani.

Átnéztük 100 évfolyam 18.423 számát; céduláztunk 51 évfolyamot, ebből új lap 7; beköttettünk 57 kötetet. Ezenkívül a rendes folyómunkákat végeztük.

III.

A *kézirattár* az 1915. év harmadik negyedében ajándékozás útján 1 kötet újkori kézirattal, vétel útján 1 újkori kézirattal és 490 irodalmi levéllel, áttétel útján 2 kötet újkori kézirattal, összesen 494 darabbal gyarapodott. Vételre 3052 koronát fordítottunk.

Ajándékozó volt CHOLNOKY Imre.

A szerzett anyag legjelentékenyebb része POMPÉRY János levélgyűjteménye, melyben az elhunyt író jelentékeny összeköttetései következtében megtaláljuk vagy három évtized legkivalóbb íróinak és politikusainak leveleit.

Az elmúlt évnegyed folyamán 54 kutató 176 kéziratot, 81 levelet és 1 analektát használt. Kikölcsönöztünk 5 esetben 33 kéziratot.

IV.

A *levéltár* törzssanyaga az elmúlt évnegyedben vétel útján 1, ajánlók útján 151, más osztályból való áttétel útján 6 darabbal, letét útján pedig két családi levéltárral, összesen tehát 158 darab irattal és nyomtatvánnyal és két családi levéltárral gyarapodott.

Vételre 114 koronát fordítottunk.

Ajándékaikkal KOVÁTS Ignác, KOVÁCS János, KUN György, REXA Dezső, dr. SCHWARZ Ignác, dr. SZALAY László, TAUFFER Vilmosné, ZSEBEHÁZY Károly és dr. ZSINKA Ferenc gyarapították a levéltár anyagát.

A törzssanyag gyarapodásából 93 darab esik az újkori iratok és nyomtatványok, 3 darab a cimereslevelek, 62 darab pedig a gyászjelentések csoportjára.

A cimereslevelek gyűjteménye a következő darabokkal gyarapodott: 1. 1499. augusztus 19. Buda, II. ULÁSZLÓ. Az ÓBUDAI Ferenc mester számára adományozott cimeres nemeslevél cimerképének színes másolata; 2. 1665. január 19. Bécs, I. LIPÓT cimereslevele MARZSÓ György részére. (Eredeti.); 3. 1688. szeptember 25. Bécs, I. LIPÓT cimereslevele KOVÁCH György részére. (Hiteles másolat, festett cimerképpel.)

A családi levéltárak sorát a br. JESZENSZKY- és a HIEMER-család levéltárának letéteményezése gyarapította; ezekkel a letéteményezett családi levéltárak száma — negyven évvel az első családi levéltár (KÁLLAY) letéteményezése után — 100-ra emelkedett.

A negyedév folyamán 34 kutató használt 4695 darabot és 3 térítvényre kikölcsönöztünk 62 darab iratot és 1 képet.

Az első és második évnegyedről adott jelentésünket pótlólag a következő adatokkal egészítjük ki: az első és második évnegyed folyamán 60 kutató használt 15.753 darabot és 6 térítvényre kikölcsönöztünk 112 darab iratot, 4 darab pecsétmásolatot és 1 fényképet.

A *háborús gyűjtemény* gyarapodásáról ez évnegyedben a következő adatok szólnak: a gyűjtemény vétel útján 6439, ajándék útján 1634, hivatalos küldemények és a kötelespéldányok révén pedig 1360 darab, bal gazdagodott. (Az egész gyűjtemény anyaga jelen negyedév végén, a mult évben kimutatott 8384 darabbal együtt, 40.457 darabra rugott.)

Vételre fordítottunk 263870 koronát és 177323 márkát.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a gyűjtemény anyagát: ÁLDÁSY Antal, BÁTKY Zsigmond, DARÓCZY Zoltán, Debreczeni tud. egyet. rektora, EISENSTÄDTER Ödön, ERNYEY József, Erzsébet népakadémia, «Az Est», FABÓ Bertalan, FEJÉRPATAKY László, br. FEJÉRVÁRY Imre, FÜRTH Irma és NEUMANN Juci, GELLERT Pál, GRÜNBAUM József, GULYÁS Pál, GOHL Ödön, GYÖRFFY István, GYÖRY Tibor, Győri áll. főreáliskola, Nagybányai ref. lelkészi hivatal, HOFFMANN Mária, HOLUB József, HORVÁTH Ödön, Hungária-szálló, d'Isoz Kálmánné, d'Isoz Kálmán, JAKUBOVICH Emil, JÓNÁS Károly, Karánsebesi áll. főgimn. igazgatósága, KELLERCSALÁD, KERESZTY István, KOBÉK Béláné, KOBÉK Béla, br. KOHNER Adolf, Kolozsvári egyet. tanács, KOVÁCS András, LEOPOLD Lajos, LIPPAY Károly, August v. LOCHR, LUCAS József, MARCZALI Henrik, MELICH János, MOLNÁR Imre, MOLE CZ Károly, MOLE CZ D., Eöttevényi NAGY Olivér, Mene-laus Milt. PANAS, PFEIFFER Miklós, PILCH Jenő, RÉVÉSZ István, id. RÓNAY Jenő, SEBESTYÉN Gyula, SEBESTYÉN József, SIKABONYI Antal, SIKLÓSSY László, SOHÁR László, SPITZER Emil, SULICA Szilárd, SZABÓ Ervin, br. SZALAY Imre, dr. SZALAY László, TÁRCZY Károly, TAUFFER Vilmosné, THALLÓCZY Lajos, TOSI Teréz, TÓTH Katalin, TÓTH-KÁDÁR Vilmos, Turistaság és Alpinizmus szerkesztősége, UGRON István, WALIKOVSKY Edmund, ZSINKA Ferenc.